

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ TEACHING FOREIGN LANGUAGES BY MEANS OF MOBILE TECHNOLOGIES

У статті наголошено на важливості модернізації змісту навчання іноземної мови із використанням мобільних технологій, а також обґрунтовано актуальність та ефективність їх застосування. Окреслено переваги та недоліки їх використання у навчанні іноземної мови. Наведено класифікацію мобільних програмних додатків, що можуть бути використані в процесі викладання англійської мови. Розглянуто декілька мобільних додатків для вивчення іноземної мови (LinguaLeo, Duolingo, Words, Easy Ten, Learn English, LearnEnglish Podcasts). Підсумовано, що мобільні технології створюють нове середовище й можливості для навчання; вони стали важливим освітнім інструментом, яким можна успішно оперувати у навчанні іноземної мови.

Ключові слова: інноваційна технологія навчання, мобільні технології, мобільні додатки, іноземна мова, переваги й недоліки мобільного навчання, платформи Android та iOS.

В статті отмечена важность модернизации содержания обучения иностранному языку с применением мобильных технологий, а также обоснованы актуальность и эффективность их применения. Определены преимущества и недостатки их использования в обучении иностранному языку. Приведена классификация мобильных приложений, которые могут быть использованы в процессе обучения иностранному языку. Рассмотрено несколько мобильных приложений для изучения иностранного

языка (LinguaLeo, Duolingo, Words, Easy Ten, Learn English, LearnEnglish Podcasts). Сделан вывод о том, что мобильные технологии создают новую среду и возможности для обучения; они стали важным образовательным инструментом, которым можно успешно оперировать во время обучения иностранному языку.

Ключевые слова: инновационная технология обучения, мобильные технологии, мобильные приложения, иностранный язык, преимущества и недостатки мобильного обучения, платформы Android и iOS.

The importance of modernization of teaching a foreign language content by means of mobile technologies has been stressed in the article. Relevance and effectiveness of their application has also been proved. The advantages and disadvantages of its applying in teaching foreign languages have been outlined. Classification of mobile software applications that can be used in teaching English has been presented. Some mobile applications for a foreign language learning (LinguaLeo, Duolingo, Words, Easy Ten, Learn English, LearnEnglish Podcasts) have been described. It's been summed up that mobile technologies create new environment and opportunities for teaching; they've become an important educational tool that can be successfully used in foreign language teaching.

Key words: innovative teaching technology, mobile technologies, mobile application, foreign language, advantages and disadvantages of mobile learning, Android and iOS platforms.

УДК 378.147.091.313:004.77

Шевчук А.О.,

канд. пед. наук,
викладач кафедри педагогіки
та іноземної філології
Харківський національний
економічний університет
імені Семена Кузнеця

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасному світі комп'ютер та інші цифрові пристрої стали складовою частиною життя кожної людини. Щодня ми практично не розлучаємося зі смартфонами, планшетами та іншими мобільними пристроями. Для сучасного покоління, яке навчається у вищих навчальних закладах і живе в цифровому суспільстві, використання таких технологій, як Інтернет та мобільні пристрої є невіддільною частиною їхнього життя. Будучи засобом усної (розмови по телефону) та письмової (СМС повідомлення, електронна пошта) комунікації, а також міні-комп'ютером, вони є універсальним і поліфункціональним пристроєм.

Однак цифрові мобільні пристрої увійшли не лише в наше повсякденне життя, вони всюди використовуються в процесах навчання. Сучасні тенденції у викладанні пов'язані не лише із серйозним переглядом концепцій і методів навчання, але і з технічним і технологічним оновленням процесу навчання. Це виражається як у широкому використанні вже добре відомих усім інтерактивних засобів навчання (мультимедійних CD-ROMів, програмного забезпечення для інтерактивної дошки, інтерактивних і мультимедійних підручників), так і у поступовому втіленні в процес навчання додат-

ків для мобільних телефонів на базі різних платформ, зокрема Android, iOS тощо.

Мобільні пристрої (телефони, смартфони, планшетні комп'ютери) успішно використовуються під час вивчення різноманітних навчальних дисциплін, і іноземна мова не є винятком. На сьогоднішній день мобільні додатки для вивчення іноземних мов набувають широкої популярності. Вони мають великий потенціал в підвищенні ефективності процесу вивчення іноземних мов і покликані значно удосконалювати процес навчання іноземної мови і відкрити його нові сторони. Практика доводить, що мобільні додатки мають чимало переваг перед традиційними методами навчання, як-от: інтенсифікація самостійної діяльності, індивідуалізація навчання, підвищення пізнавальної активності і мотивації навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз сучасних літературних джерел свідчить, що навчання, під час якого використовуються мобільні технології, називають мобільним навчанням (M-Learning) [2; 4; 5]. Теоретичні аспекти мобільного навчання неодноразово знаходили висвітлення в працях у сфері мобільного навчання як зарубіжних (А. Аміров, М. Алли, Н. Андрєєва, Д. Аттевель, В. Жуковський, М. Рагус, Д. Трак-

слер, М. Шарлз), так і вітчизняних (І. Золотарьова, С. Семеріков, Н. Рашевська, О. Рогульська, В. Ткачук, Ю. Триус, А. Труш та інших) вчених. Проте відчувається брак праць, у яких би розглядалися питання практичного застосування мобільних технологій у навчанні іноземної мови. Більшість дослідників аналізують цю проблему в аспекті впровадження технологій та майже не розглядають питання методики і психології та способів навчання із застосуванням мобільних технологій у навчанні іноземної мови.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Варто зазначити, що порівняно із зарубіжними країнами, у нашій країні недостатньо приділено уваги використанню потенціалу мобільних технологій у навчанні іноземної мови, а також необхідно критично вивчити ефективність такого навчання.

Мета нашої статті полягає в аналізі та визначенні значення і можливостей мобільних технологій як ефективного засобу навчання іноземної мови. Задля вирішення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: теоретично обґрунтувати особливості використання мобільних технологій у навчанні іноземної мови; окреслити їх переваги та недоліки; розглянути і проаналізувати сучасні мобільні додатки та програми для навчання іноземної мови на базі платформ Android та iOS.

Виклад основного матеріалу дослідження. Повсякденне використання студентами мобільних телефонів та інших пристроїв слугує основним стимулом масового поширення мобільного навчання в усьому світі і є частиною нової картини освіти, створеної завдяки технологіям, які підтримують гнучке, доступне, індивідуальне навчання. Мобільні телефони мають багато можливостей комп'ютера, вони здатні забезпечувати зворотній зв'язок, змінювати наочність, пропонують звукові ефекти, компенсують недоліки аудіо- й відеозаписів, підручників. Основна мотивація у використанні мобільних телефонів – звичка й позитивні емоції від індивідуальної роботи з ними. Варто зосередити увагу на потужних можливостях, пов'язаних з урізноманітненням індивідуальної роботи на мобільних телефонах. Крім уведення програм, можливе фотографування студентами індивідуальних методичних завдань із паперових носіїв замість їх переписування, що потребує багато часу. Мобільний телефон може замінити багато операцій комп'ютера, його використовують для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності: вивчення правопису, лексичного матеріалу, опанування навичок читання, слухання текстів, діалогів; перегляд відеозаписів; виконання завдань для контролю вмінь читання й аудіювання; вивчення та повторення граматичного матеріалу в моделях, таблицях, тренувальних вправах; виконання граматичних завдань і завдань із розвитку писемного

мовлення в малих групах чи індивідуально з використанням соціальних мереж, незалежно від місця перебування студентів (на занятті або поза межами аудиторії). Вивчення вимови іноземних слів можна доповнити аудіозаписом [2].

Проаналізувавши наукову літературу, ми виділили переваги та недоліки мобільного навчання [1; 5]. Отже, серед унікальних властивостей мобільного навчання варто зазначити такі: швидкий доступ до автентичних навчальних та довідкових ресурсів і програм в будь-який час та в будь-якому місці; постійний зворотній зв'язок з викладачем; використання порівняно недорогих повсякденних технологій; урахування індивідуальних особливостей студента (діагностика проблем, індивідуальний темп навчання); підвищення мотивації студентів шляхом використання знайомих технічних засобів і віртуального середовища; організація автономного навчання; створення персоналізованого професійно-орієнтованого навчального середовища студента; розвиток навичок та умінь до безперервної освіти упродовж життя.

Характеризуючи організаційно-технічні недоліки мобільного навчання, на нашу думку, варто зазначити такі:

- по-перше, складно переконати як викладачів, так і адміністрацію навчальних закладів, що така форма навчання сприяє оптимізації навчального процесу, оскільки виконання завдань відбувається на приладах (телефони, смартфони, планшети тощо), котрі зазвичай заборонені в школах та ВНЗ для використання під час навчального процесу, тому що вважається, що всі мобільні прилади виконують роль шпаргалки;

- по-друге, викладачі, на відміну від студентів, не володіють відповідним рівнем інформаційно-комунікаційної компетенції, котрий дозволив би їм доповнювати традиційну форму навчання завданнями на основі мобільних технологій, використовувати вже наявні навчальні додатки для мобільних приладів, забезпечувати інтерактивну підтримку навчального процесу, розвивати інформаційно-комунікаційну компетенцію самих студентів у цій сфері.

- по-третє, недостатньо готових навчальних мобільних додатків і програм для студентів та школярів різних рівнів володіння іноземною мовою і спеціальностей, хоча викладачі англійської мови мають більше переваг у цьому плані, оскільки володіють великим різноманіттям різних додатків та ігор англійською мовою, на основі яких можна створити граматичні тести, пошукові ігрові завдання.

Проаналізувавши низку інформаційних джерел, навчальних платформ, сучасних засобів і технологій навчання в мережі Інтернет, доктор педагогічних наук, професор Національного університету «Острозька академія», В. Жуковський обґрунтував класифікацію мобільних програмних

додатків (від англ. Applications, скорочено Apps.), що можуть бути використані в процесі викладання англійської мови для студентів, за такими критеріями:

- за навчальною метою – для формування навичок (лексичних, граматичних, фонетичних); для розвитку вмінь (писемного мовлення, читання, аудіювання, говоріння), для використання тлумачних і перекладних словників; для виконання автоматичного перекладу; для підготовки до складання міжнародних тестів;

- за віковою категорією – для дітей, студентів і дорослих, які вивчають англійську мову, тощо;

- за типом операційної системи (ОС) – Android (для планшетів і смартфонів), iOS (для продукції компанії Apple – iPhone, iPod, iPad), Windows Phone (для смартфонів);

- за типом локалізації (сервер, із якого можна завантажити мобільні додатки відповідно до типу ОС) – Google Play для Android, App Store для iOS, Windows Phone Apps + Games Store для Windows Phone;

- за доступністю – безкоштовні та платні;

- за популярністю [3].

Нині користувачі операційних систем iOS і Android мають широкий вибір із сотні тисяч програм. Мобільне навчання, поняття не нове, але нові пристрої з розширеними можливостями стали поштовхом для підвищення рівня інтересу, в тому числі і серед тих, хто вивчає іноземну мову. Стали з'являтися різноманітні програми для вивчення іноземних мов, які розраховані на вивчення лексики з прослуховуванням аудіо записів, обробку форм дієслів, дають можливість спілкування з носіями мови в рамках форумів і обговорень на різні теми. Також стали популярними додатки, котрі дозволяють обмінюватися інформацією в режимі онлайн. Розглянемо декілька ресурсів, які, на наш погляд, сприяють ефективному навчанню іноземної мови.

LinguaLeo – одна з найпопулярніших програм для вивчення англійської мови, яка підходить і дітям, і дорослим із різними рівнями володіння іноземною мовою. Перед початком навчання програма аналізує ваші знання і пропонує оптимальні задачі. Сервіс LinguaLeo має ряд переваг, які суттєво впливають на весь процес навчання, а саме: більше п'ятдесяти наборів слів за темами з картинками і озвученням; цікаві тренажери (переклад, карти зі словами, аудіювання); фразовий конструктор; англомовні тексти; словник (і головне – він доступний в режимі офлайн); можливість створити особистий словник (слова додаються з озвученням і транскрипцією).

Duolingo – побудований у формі дерева досягнень: для того щоб перейти до наступного рівня, потрібно набрати певну кількість балів. Додаток тренує граматику, правопис, словник. Тобто усе, що потрібно для комплексного вивчення мови.

Окрім англійської, додаток також пропонує на вибір ще 5 мов.

Words – цей мобільний додаток допомагає вивчати нові слова, тренувати правопис та вчитись сприймати слова на слух. Програма підходить людям з усіма рівнями знання мови, цей додаток, як і інші, підлаштовується під ваші знання. До того ж програма доступна навіть у режимі офлайн.

Easy Ten – головна ідея цієї програми полягає в тому, що з нею ви зможете вивчати мінімум по 10 слів на день. Програма не потребує багато часу та обирає для студента найважливіші слова. У словнику програми більше 22 тисяч англійських слів.

Learn English – у цьому додатку акцент ставиться на вивченні граматики. У програмі зібрано багато тестових матеріалів, а також аудіофайли та різноманітні тексти для закріплення матеріалу.

LearnEnglish Podcasts – це зручний додаток, у якому не потрібно нічого писати чи виконувати різні завдання, у ньому зібрані аудіоуроки, які допоможуть краще сприймати мову на слух. Додаток підходить людям, у яких досить хороший рівень англійської. Новий подкаст виходить кожні 2 тижні. Його можна завантажити на телефон та слухати навіть в режимі офлайн.

Висновки. Таким чином, доходимо висновку, що існує велика кількість мобільних додатків і програм, які створюють умови для ефективного розв'язання цілого ряду дидактичних завдань у навчанні іноземної мови, а саме: розширення активного і пасивного лексичного запасу; формування знань, вмінь і навичок різних видів читання на матеріалі автентичних іншомовних Інтернет-текстів різного виду складності; підвищення мотивації і пізнавальної активності студентів; розвиток умінь самостійно здобувати знання, обробляти інформацію іноземною мовою, що сприяє своєю чергою розвитку критичного мислення та формуванню умінь навчатися протягом життя.

Не можна обійти увагою також те, що ефективність використання смартфонів і планшетів на занятті з іноземної мови залежить передусім від технічної грамотності викладачів. На жаль, педагоги часто не мають чітких уявлень про можливості сучасної мобільної техніки й про шляхи використання потенціалу мобільних пристроїв на занятті з іноземної мови.

Оскільки постійно з'являються нові мобільні технології, то перспективою подальших досліджень із практичного використання мобільних технологій у навчанні іноземної мови може стати розробка, опис та оптимізація завдань для позааудиторної самостійної роботи студентів, а також необхідно постійно здійснювати ретельне вивчення і аналіз нових мобільних додатків і програм для вивчення іноземної мови.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Амиров А.Ж. Роль современных мобильных приложений в учебном процессе вуза. / А.Ж. Амиров, А.М. Ашимбекова, А.Е. Темирова. URL: <https://moluch.ru/archive/135/37927/>

2. Андреева Н.О. Мобільне навчання як нова технологія організації самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови. URL: http://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/5020/571636/sitepage_72/files/zbirka_internet_konferencii_1_2.pdf.

3. Жуковський В.М. Класифікація технічних засобів нового покоління у процесі викладання

англійської мови у ВНЗ В.М. Жуковський, К.В. Сімак. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2015/>

4. Рогульська О.О. M-learning як інноваційна технологія у навчанні іноземної мови / О.О. Рогульська, О.В. Тарасова. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. Київ-Вінниця, 2016. Вип. 45. С. 318–321.

5. Сон И.С. Мобильное обучение в изучении иностранных языков / И.С. Сон. Теория и практика образования в современном мире: материалы III Международн. науч. конф. СПб.: Реноме, 2013. С. 164–167.